

Handlingsplan för kulturella och kreativa branscher 2025–2028

Inledning

Den regionala utvecklingsstrategin för Kalmar län syftar till att främja hållbar tillväxt och utveckling i hela Kalmar län. Den betonar vikten av innovation, hållbarhet och samverkan för att stärka regionens konkurrenskraft och attraktivitet. Vidare lyfter den regionala utvecklingsstrategin upp att ett klimat där kultur och kreativitet bidrar till nya idéer som skapar tillväxt ska möjliggöras.

De kulturella och kreativa branschernas betydelse för regional utveckling, tillväxt, attraktivitet, besöksnäring och för att uppnå de kulturpolitiska prioriteringarna för Region Kalmar län är betydande. Handlingsplanen bygger på ett flertal strategiska dokument för Region Kalmar län; regional utvecklingsstrategi, kulturplan och besöksnäringstrategi. Handlingsplanen bidrar dessutom till att uppfylla Region Kalmar läns strategi för smart specialisering.

Sedan april 2024 finns en nationell strategi för företag i kulturella och kreativa branscher (Skr. 2023/24:111) som ska gälla under tioårsperioden 2024–2033. I strategin benämns de kulturella och kreativa branscherna som en ny basnäring i Sverige då det skapas arbetstillfällen inom de berörda branscherna samt tillväxt och innovation i andra sektorer. En del av strategins vision är att Sverige ska ha stärkt sin position som ett ledande land för de kulturella och kreativa branscherna och för att uppnå detta har strategiska mål inom sex prioriterade områden tagits fram. Vidare påtalar strategin vikten av ett tvärpolitiskt samarbete för att uppnå strategins mål.

Kulturella och kreativa branscher

De kulturella och kreativa branscherna består av verksamheter som har sin utgångspunkt i kulturskapande eller kreativa processer och har konst, kultur eller andra kreativa uttryck som grund. Företag i branscherna kan också vara företag som bygger vidare på andras skapande. Branscherna har i Kalmar län starka kopplingar till besöks- och evenemangsnäringslivet. Platsens betydelse för branscherna är tydlig samtidigt som branscherna påverkar platsens utveckling och attraktivitet.

Att värna kulturens dynamiska och fria ställning är centralt i ett demokratiskt samhälle. Region Kalmar län har ansvar för den regionala kultur-, konst- och konstnärspolitiken där armlängds avstånd och konstnärlig frihet är bärande och principer som regionen ska arbeta efter. Det ska även gälla för arbetet med de kulturella och kreativa branscherna och dess skapande kärna.

Inom de kulturella och kreativa branscherna ryms en bredd av olika verksamheter och företeelser såsom arkitektur, arkiv, bildkonst, byggnadsvård, cirkus, dans, dataspel, festivaler, film, form och design, fotografi, författande, förlag, galleri, hantverk, konsthantverk, kulturarv, kulturmiljöer, kulturturism, mode, musik, möbler, scenkonst, slöjd, textil samt även AI (artificiell intelligens), AR (augmented reality) och VR (virtual reality). Branscherna är svårångade i statistiken och olika initiativ har gjorts för att mäta området, bland annat via Kreametern samt via Regionsamverkan Sydsverige. I den nationella strategin för företag inom kulturella och kreativa branscher är framtagning av tillförlitlig statistik på nationell nivå ett av sex prioriterade områden. Statistik är viktig för att kunna utveckla det främjande arbetet genom fakta, analys och möjligheten att göra territoriella jämförelser.

Branscherna har blivit en allt viktigare del av näringslivet och arbetsmarknaden, på lokal, regional, nationell såväl som internationell nivå. Främjandet av kulturella och kreativa branscher kan kopplas till flera politikområden såsom kulturpolitik, näringspolitik, handels- och främjandepolitik, regional utvecklingspolitik, landsbygdspolitik och utbildningspolitik. De kulturella och kreativa branscherna har betydelse för innovation och utveckling, lokal såväl som regional. Det innebär att branscherna även kan ha ekonomisk påverkan på andra sektorer. De kulturella och kreativa branscherna har generellt en hög internationaliseringsgrad och hög exportandel och bidrar till bilden av Kalmar län och Sverige i resten av världen.

För företag inom de kulturella och kreativa branscherna saknas i många fall adekvat affärsrådgivning, vägledning och mentorskap med förståelse för branschernas förutsättningar. Merparten av företagen inom sektorn vill växa, och skapar tillväxt främst genom nätverk, kluster och internationalisering snarare än att anställa fler. Genom ett strukturerat stödsystem i samverkan med strategiska insatser för exempelvis talangutveckling ges möjlighet för branscherna att utvecklas och skapa innovation. I Kalmar län finns ett flertal stödmöjligheter för företag inom de kulturella och kreativa branscherna bland annat genom inkubatorerna Kreativa Öland, TalentCoach och Kalmar Science Park.

Bakgrund

Region Kalmar län har sedan 2021 haft ett övergripande strategiskt dokument som reglerar arbetet och vägen framåt med de kulturella och kreativa branscherna. Dokumentet tillkom samtidigt som ett budgettillskott avsattes för kulturella och kreativa branscher i Region Kalmar läns kulturbudget. Åren 2021–2022 var Strategi för kulturella och kreativa näringar vägledande och under 2023–2024 Handlingsplan för kulturella och kreativa branscher. Strategin och handlingsplanen har bland annat möjliggjort permanent finansiering av Talentcoach, en del av Kalmar läns Musikstiftelse, och att kulturinkubatorn Kreativa Öland, via Capellagården, har kunnat anpassa sin inkubator och genomföra denna på olika platser och i samverkansformer i länet. Vidare har en workshop med fokus på Östersjöstrategin och internationaliseringsmöjligheter genomförts. Där ett av de teman som diskuterades var kulturella och kreativa branscher och mycket av det som framkom under workshopen ligger till grund för aktiviteter i handlingsplanen. Genom det interregionala samarbetet Regionsamverkan Sydsverige har ett flertal större satsningar på branscherna gjorts, såsom

konferenser, fortbildningstillfällen, en strategi för audiovisuell produktion i Sydsverige och strategisk samverkan för att identifiera gemensamma utvecklingsområden.

Handlingsplanens insatsområden och aktiviteter bygger på erfarenheter och efterfrågade behov av branschföreträdare och stödaktörer som framkommit under föregående handlingsplansperiod, 2023–2024.

Syfte

Handlingsplanen ska ge en struktur i Region Kalmar läns arbete med att skapa bättre förutsättningar för företag och företagande inom de kulturella och kreativa branscherna.

Mål

Att det finns hållbara strukturer via Region Kalmar läns arbete som hjälper nystartade och existerande företag inom de kulturella och kreativa branscherna att utvecklas.

Målgrupp

Handlingsplanens mål och aktiviteter berör främst Region Kalmar läns verksamheter inom basenheterna Näringsliv och kultur samt Företags- och projektstöd. Indirekt målgrupp för arbetet med handlingsplanen är aktörer som arbetar främjande med kulturella och kreativa branscher. Samt företag inom de kulturella och kreativa branscherna.

Insatser under planperioden

Samverkan för stärkta förutsättningar för företag i de kulturella och kreativa branscherna

Områdena näringsliv och kultur behöver samverka för att ge företag och aktörer inom de kulturella och kreativa branscherna förbättrade förutsättningar, vilket kan leda till innovation och hållbar utveckling. Genom ökad samverkan mellan politikområdena kan området utvecklas och stärkas samt strategiska satsningar genomföras.

- Tillsammans med andra relevanta företagsfrämjare i länet, genomföra digitala informationstillfälle som specifikt vänder sig till företag inom besöksnäring samt kulturella och kreativa branscher
- Fortsatt interregional samverkan inom Regionsamverkan Sydsverige
- Följa det nationella arbetet med Strategi för företag i kulturella och kreativa branscher och, när möjlighet finns, implementera eventuella resultat
- Undersöka möjligheter för projekt om upphovsrätt och/eller hållbarhet riktat mot de kulturella och kreativa branscherna
- Utvecklingsinsatser riktade mot näringsliv, offentliga verksamheter och främjarledet ska genomföras regionalt och interregionalt

Kartlägga, identifiera och mäta aktörer i Kalmar län

Det finns fortsatt ett behov av att veta vilka företag och aktörer som är verksamma inom de kulturella och kreativa branscherna i Kalmar län. Vidare behöver det kartläggas och informeras om vilka utbildningsmöjligheter det finns inom branscherna i Kalmar län. Genom ökad kunskap om förutsättningar och utmaningar om branscherna ökar möjligheten att främja företag och aktörer genom relevanta stöd och insatser.

- Kartlägga konst- och kulturutbildningar i Kalmar län
- Kartlägga behov av konst- och kulturutbildningar i Kalmar län
- Föra dialog med utbildnings- och forskningsaktörer för att främja regional tillväxt och utveckling för branscherna
- Tillvarata aktuell forskning och om möjligt arbeta vidare med de behov som framkommit
- Ta fram regional statistik på verksamma inom kulturella och kreativa branscher utifrån nationella gemensamma nyckeltal

Stärka kulturskaparnas villkor

Grunden i de kulturella och kreativa branscherna är i många fall kulturskaparna och deras kreativa skapande. Det innebär att det måste finnas goda möjligheter för kulturskapare att bo, leva och verka i Kalmar län. Generellt verkar kulturskapare utifrån andra logiker än traditionellt näringsliv och växer snarast genom kluster och nätverk tillsammans med andra kulturskapare än genom antal anställda.

- Årligen fördela ut arbetsstipendium till verksamma kulturskapare boendes i Kalmar län
- Årligen följa upp att de regionala kulturverksamheterna som har överenskommelse med Region Kalmar län ger avtalsenliga ersättningar till professionella kulturskapare
- Ett årligt dialogmöte ska genomföras med det kulturskaparsamråd som är knutet till Region Kalmar län och det som framkommer ska tillvaratas
- Främja samverkan mellan länets inkubatorer för erfarenhetsutbyte och kunskap genom att initiera möten och samverkan

Internationalisering

Att arbeta internationellt är viktigt för den regionala utvecklingen av Kalmar län. Företag inom kulturella och kreativa branscher har generellt en hög internationaliseringsgrad och hög exportandel och bidrar till bilden av Sverige och Kalmar län. Ökad kunskap hos det främjande systemet om internationalisering, specifikt för företag inom de kulturella och kreativa branscherna, bör öka för att skapa ännu bättre internationaliseringsmöjligheter. I detta arbete är aktörer som Business Sweden, Enterprise Europe Network och Almi viktiga.

- Genomföra insats för att informera företagen i vad som krävs för att finnas med i utbudet och bli synliggjorda i de internationella marknadsföringsaktiviteter som genomförs i länet
- Informera främjarsystemet om branschens möjligheter till internationalisering
- Tillsammans med främjarsystemet synliggöra för företagen vilka stödformer för internationalisering som är möjliga att ta del av

Ansvar

Basenhetschef för näringsliv och kultur, regional utvecklingsförvaltning

Revideras och följs upp

Handlingsplanen följs upp inom ramen för regional utvecklingsförvaltnings ordinarie verksamhetsplanering och verksamhetsberättelse.

Beslutsdatum och beslutsinstans

20 november 2024, regionala utvecklingsnämnden

Resurser

Handlingsplanen utgår från befintliga resurser på regional utvecklingsförvaltning, både i fråga om personal och ekonomiska medel.

Ändringshistorik

Datum	Ändring	Utförd av
2024-11-20	Antagande av ny handlingsplan för perioden 2025–2028	Regionala utvecklingsnämnden